

Granskning av kommunens arbete med att få individer som uppbär ekonomiskt bistånd till arbetsmarknadsinsatser

Järfälla kommun

November 2023

Malou Olsson

Johanna Larsson

Kristian Damlin, certifierad kommunal revisor

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Järfälla kommun genomfört en granskning av kommunens arbete med att få individer som uppstår ekonomiskt bistånd till arbetsmarknadsinsatser.

Granskningens syfte har varit att bedöma om kompetensnämnden samt socialnämnden säkerställer en ändamålsenlig process som leder till att individer som uppstår ekonomiskt bistånd får tillgång till arbetsmarknadsinsatser som kan leda till egen försörjning.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kompetensnämnden samt socialnämnden **inte helt** säkerställer en ändamålsenlig process som leder till att individer som uppstår ekonomiskt bistånd får tillgång till arbetsmarknadsinsatser som kan leda till egen försörjning.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning	
Säkerställer nämnden att det finns rutiner rörande tillgång till arbetsmarknadsinsatser?	Delvis	
Säkerställer nämnden att det finns etablerade samverkansstrukturer för arbetsmarknadsinsatser, inklusive en tydlig ansvarsfördelning?	Ja	
Säkerställer nämnden att det finns former för uppföljning av arbetsmarknadsinsatser på individnivå?	Ja	
Säkerställer nämnden en tillfredsställande uppföljning och återrapportering av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna och dess resultat på en aggregerad nivå?	Delvis	

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi kompetensnämnden och socialnämnden att:

- säkerställa att kriterier för deltagande i kommunala arbetsmarknadsinsatser fastställs och dokumenteras.
- möjliggöra uppföljning av mål som berör granskningsområdet i delårsrapport

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte och revisionsfrågor	3
Revisionskriterier	4
Avgränsning	4
Metod	4
Organisation och uppdrag	6
Granskningsresultat	8
Rutiner för planering avseende vägen till självförsörjning	8
Fungerande samverkansstruktur och en tydlig ansvarsfördelning	11
Uppföljning på individnivå	13
Uppföljning på aggregerad nivå	15
Samlad bedömning	20
Rekommendationer	20
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	21

Inledning

Bakgrund

Cirka 161 000 hushåll i Sverige erhöll ekonomiskt bistånd någon gång under år 2022, vilket motsvarar ungefär vart tjugonde hushåll. Totalt betalades cirka 10,8 miljarder kronor ut. Antalet hushåll med ekonomiskt bistånd har minskat under de senaste åren, men biståndsbeloppet per hushåll har ökat. Enligt Socialstyrelsen är en förklaring till detta att den genomsnittliga period som ett hushåll fick ekonomiskt bistånd under året ökade något. Det vanligaste försörjningshindret bland vuxna biståndsmottagare är arbetslöshet.

Handläggning inom området ekonomiskt bistånd innebär ett dubbelt uppdrag. Det handlar dels om att utreda och pröva rätten till bistånd, dels att stötta individer till självförsörjning. Långvarigt behov av bistånd kan medföra ekonomiska svårigheter och socialt utanförskap med försämrad fysisk och psykisk hälsa. Det är därför centralt att arbeta förebyggande för att motverka detta.

Framgångsrika åtgärder i arbetet mot arbetslöshet ger arbetssökande möjligheter till en meningsfull sysselsättning i form av exempelvis utbildning, praktik eller arbete, samtidigt som kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd kan minska. För att lyckas med detta krävs en fungerande samverkan med parter som exempelvis kommunal arbetsmarknadsverksamhet och Arbetsförmedlingen. För den som inte är redo för arbetsmarknaden kan behov finnas av samverkan med exempelvis hälso- och sjukvård och Försäkringskassan.

Oavsett orsak till uppbärande av bistånd är det av vikt att det finns en individuell planering mot egen försörjning och att uppföljning av insatserna sker.

De förtroendevalda revisorerna i Järfälla kommun har i sin risk- och väsentlighetsanalys funnit skäl att granska kommunens arbete med att få individer som uppbär ekonomiskt bistånd till egen försörjning.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma om kompetensnämnden samt socialnämnden säkerställer en ändamålsenlig process som leder till att individer som uppbär ekonomiskt bistånd får tillgång till arbetsmarknadsinsatser som kan leda till egen försörjning.

För att besvara syftet har följande revisionsfrågor formulerats:

- Säkerställer nämnden att det finns rutiner för planering avseende vägen till självförsörjning?
- Säkerställer nämnden att det finns etablerade samverkansstrukturer för arbetsmarknadsinsatser, inklusive en tydlig ansvarsfördelning?

- Säkerställer nämnden att det finns former för uppföljning av arbetsmarknadsinsatser på individnivå?
- Säkerställer nämnden en tillfredsställande uppföljning och återrapportering av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna och dess resultat på en aggregerad nivå?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

Granskningen genomförs med utgångspunkt huvudsakligen i nedanstående revisionskriterier:

- 6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725)
- Socialtjänstlagen (2001:453)
 - 3 kap. 5 § (socialnämndens insatser ska utformas tillsammans med den enskilde och vid behov i samverkan med andra samhällsorgan)
 - 4 kap. 4 § (nämnden får begära att den enskilde deltar i kompetenshöjande verksamhet)
 - 4 kap. 5 § (fortsatt försörjningsstöd får vägras om den enskilde avböjer deltagande i kompetenshöjande verksamhet)
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9)
- Nämndens styrdokument i form av exempelvis direktiv, riktlinjer etc. som reglerar arbetet med den berörda målgruppen

Avgränsning

Granskningen avgränsas till ovanstående revisionsfrågor. Granskningen avgränsas i huvudsak till år 2023.

Metod

Granskningen har genomförts med följande metod:

- Genomgång av för granskningen relevanta dokument, såsom rutiner för upprättande av plan mot självförsörjning, rutiner för anvisningsförfarandet till arbetsmarknadsinsatser, ansvarsfördelning för uppföljning av insatsernas resultat, dokumenterade samverkansstrukturer etc.
- Genomgång av kompetensnämndens och socialnämndens protokoll för perioden september 2022 - september 2023.
- Intervjuer har genomförts med:
 - utbildnings- och arbetsmarknadsdirektör
 - socialdirektör
 - avdelningschef IFO
 - områdeschef vuxen och försörjning
 - enhetschef försörjningsstöd nybesök och etablering
 - ett urval av socialsekreterare inom försörjningsstöd, nybesök och etablering

- ett urval av arbetsmarknadskonsulenter och coacher inom Arbetsmarknadsenheten

För granskning skulle även enhetschef för Arbetsmarknadsenheten intervjuas men tjänsten blev vakant under tiden granskningen pågick.

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Rapporten är kvalitetssäkrad av Kristian Damlin, certifierad kommunal revisor, i enlighet med PwCs interna riktlinjer för kvalitetssäkring.

Begrepp i rapporten

I denna rapport förekommer både begreppen ekonomiskt bistånd samt försörjningsstöd. Försörjningsstöd är den del av biståndet som ska tillgodose hushållets mer regelbundna utgifter per månad. Denna består av riksnormen och av fem olika kostnadsposter som ligger utanför riksnormen (boende, hushållsel, hemförsäkring, arbetsresor, fackförening och a-kassa). Ekonomiskt bistånd är samlingsbegreppet för försörjningsstöd och bistånd till livsföring i övrigt, dvs. kostnader som uppstår då och då (exempelvis tandvård, glasögon etc.).

Organisation och uppdrag

I kommun- och regiondatabasen Kolada framgår att Järfälla kommun under perioden 2019-2022 har haft en lägre nettokostnad för ekonomiskt bistånd, kr/inv, samt en lägre andel vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%), jämfört med riket. Statistik från Kolada visar även att antal deltagare som har anvisats till kommunala arbetsmarknadsåtgärder har minskat från år 2020 (685) till år 2022 (358). Nationellt sett ses en liknande trend i minskning av antal deltagare som har anvisats till kommunala arbetsmarknadsåtgärder. Andelen deltagare som vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet som börjat arbeta har ökat från år 2020 (23 %) till år 2022 (29 %). Resultatet för Järfälla kommun ligger något lägre än rikssnittet (år 2020 26 % och år 2022 33 %).

Se tabell 1 nedan för en sammanställning av nyckeltalen från Kolada för perioden 2019-2022.

Nyckeltal	2019	2020	2021	2022
Nettokostnad ekonomiskt bistånd, kr/inv	Järfälla kommun: 1 055 Riket: 1 341	Järfälla kommun: 1 108 Riket: 1 405	Järfälla kommun: 106 Riket: 1 304	Järfälla kommun: 1 163 Riket: 1 257
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	Järfälla kommun: 36,3 Riket: 41,7	Järfälla kommun: 38,9 Riket: 45,3	Järfälla kommun: 37,7 Riket: 47,2	Järfälla kommun: 38,4 Riket: 47,3
Deltagare som har anvisats till kommunala arbetsmarknadsåtgärder, antal	Statistik saknas i Kolada	Järfälla kommun: 685	Järfälla kommun: 422	Järfälla kommun: 358
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta, andel (%)	Statistik saknas i Kolada	Järfälla kommun: 23	Järfälla kommun: 13	Järfälla kommun: 29

Tabell 1: Statistik från kommun- och regiondatabasen Kolada för perioden 2019-2022 avseende ekonomiskt bistånd och kommunal arbetsmarknadsstatistik.

I Järfälla kommuns mål och budget 2021-2023 var ett fokusområde att stärka arbetslinjen, eftersom allt för många medborgare befinner sig i ett utanförskap och att utanförskapet måste brytas. I slutet av 2020 upprättades en arbetsgrupp, som bestod av medarbetare från kompetensförvaltningen, socialförvaltningen samt kommunstyrelseförvaltningen. Socialförvaltningen identifierade 160 individer med

försörjningsstöd som bedömdes kunna börja arbeta. Under 2022 fattades en överenskommelse mellan de tre förvaltningarna om projekt *Jobb Järfälla 2022*.

De förtroendevalda revisorerna i Järfälla kommun genomförde år 2021 en granskning av styrning och ledning av arbetsmarknadsinsatser. Den övergripande bedömningen var att kompetensnämndens styrning och ledning, samverkan och uppföljning av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna inte var tillfredsställande. I granskningen lämnades fem rekommendationer. Det pågår ett arbete utifrån rekommendationerna, bland annat genom det pågående utvecklingsarbetet mellan socialförvaltningen och kompetensförvaltningen med att samordna och utveckla arbetsmarknadsinsatserna. Förvaltningarna har identifierat prioriterade målgrupper där det pågår ett arbete med att utveckla arbetsmarknadsinsatser för målgrupperna. Utvecklingsarbetet beskrivs närmare under revisionsfråga 2. Kompetensnämnden har i verksamhetsplan 2023 antagit ett nämndsmål som möjliggör styrning och uppföljning av arbetsmarknadsinsatserna. Från årsskiftet 2023 har medel för arbetsmarknadsinsatser flyttats från kommunstyrelsen till kompetensnämnden, vilket kan bidra till att nämndens ansvar som arbetslöshetsnämnd har tydliggjorts.

Enligt kompetensnämndens reglemente ansvarar nämnden för den del av kommunens utbildning inom det offentliga skolväsendet som bildar gymnasieskolan. Nämnden ansvarar även för den kommunala vuxenutbildningen. Nämnden är arbetslöshetsnämnd och svarar därmed för kommunens arbetsmarknadsåtgärder.

De kommunala arbetsmarknadsinsatserna hanteras inom arbetsmarknadsenheten. Arbetsmarknadsenheten leds av en enhetschef. Inom arbetsmarknadsenheten arbetar arbetsmarknads konsulter och coacher med deltagare. Vid tid för granskningen var tjänsten som enhetschef för Arbetsmarknadsenheten vakant och en tillförordnad enhetschef var utsedd. Inom Arbetsmarknadsenheten finns en gruppleddare som har ansvar för att samverka med socialförvaltningen samt att följa upp de ärenden som konsulterna får från socialförvaltningen. Arbetsmarknadsenheten arbetar med matchning, arbetsprövning och sysselsättning för unga och vuxna med behov av stöd och hjälp för att bli självförsörjande. Enheten samordnar även kommunens sommarjobb för ungdomar, och driver verksamheter som Sportoteket i Järfälla och tjänsten Återbruka.

Socialnämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten, samt uppgifter enligt alkohollagen, tobakslagen, och lagen om receptfria läkemedel. Vidare har nämnden ansvar för Järfällas mottagande av flyktingar och ensamkommande barn, samt i förekommande fall de som beviljats uppehållstillstånd p.g.a. anknytning till dessa målgrupper.

Arbetet med ekonomiskt bistånd bedrivs inom två enheter, som leds av två enhetschefer. Enheten nybesök och etablering tar emot samtliga nya ansökningar och genomför en grundutredning avseende rätten till bistånd för att därefter föra över ärendet till uppföljningsenheten om fortsatt behov av bistånd bedöms föreligga.

Granskningsresultat

Rutiner för planering avseende vägen till självförsörjning

Revisionsfråga 1: Säkerställer nämnden att det finns rutiner för planering avseende vägen till självförsörjning?

I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete framhålls att den som bedriver socialtjänst ansvarar för att det finns ett ledningssystem för verksamheten, som ska användas för att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet. Vidare ska de processer och rutiner som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet identifieras, beskrivas och fastställas. Det kan därför finnas behov av att på lokal nivå upprätta kompletterande rutiner som närmare preciserar hur ovanstående ska gå till i praktiken.

I Socialstyrelsens skrift Ekonomiskt bistånd - handbok för socialtjänsten framgår att en dokumenterad planering kan bidra till att skapa en struktur i arbetet för såväl handläggaren som den berörda personen för hur den enskilde ska uppnå självförsörjning. Det åligger den enskilde att, efter förmåga, bidra till sin försörjning. I praktiken betyder detta att socialtjänstens bistånd inte är kravlöst, men kraven kan behöva anpassas utifrån varje person. Socialstyrelsen menar därför att "En gemensam planering, där målet med insatserna framgår, liksom vilket ansvar som ligger på den enskilde personen respektive socialtjänsten ökar förutsägbarheten för den berörda personen."

I detta kapitel belyser vi hur socialnämnden samt kompetensnämnden arbetar för att stötta den enskilde till egen försörjning och huruvida det finns en tydlig struktur för detta.

lakttagelser

I kommun- och regiondatabasen Kolada kan utläsas att det skett en viss ökning av vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd¹ sedan 2019. Mellan 2020-2021 minskade andelen för att sedan öka till år 2022 där andelen låg på 38,4 %. Andel vuxna biståndsmottagare med mycket långvarigt ekonomiskt bistånd² minskade 2019 till 2021, år 2021 var andelen 20,6 %. Vid tid för vår granskning fanns inte statistik för år 2022 för ovanstående statistik inrapporterad i Kolada.

Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

Inom socialnämnden har ett digitalt kvalitetsledningssystem, benämns 2c8, införts under 2022. Det pågår ett implementeringsarbete för att successivt ansluta förvaltningens verksamheter till kvalitetsledningssystemet. Nämnden har i september antagit styrdokumentet Ledningssystem för systematiskt arbete enligt SOSFS 2011:9.

¹ Långvarigt ekonomiskt bistånd - avses de som erhåller ekonomiskt bistånd tio månader eller mer under ett år.

² Mycket långvarigt bistånd avser minst 27 månader under en period av tre år med uppehåll högst 2 månader i rad.

Rutiner och riktlinjer

Socialnämnden beslutade i oktober 2021 om *Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd i Järfälla kommun*. Riktlinjernas syfte är att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling vid utredning, bedömning, beslut och uppföljning samt underlätta myndighetsarbetet och ge stöd till handläggare och chefer. I riktlinjerna framgår att den sökande ska som huvudregel stå till arbetsmarknadens fulla förfogande. De krav som ställs ska alltid förledas av en individuell bedömning av individens behov och förmåga. Vidare framgår att en strukturerad arbetsplan alltid ska upprättas baserad på den information som framkommit av kartläggningssamtal och grundutredning. I arbetsplanen ska det framgå vilka insatser som den enskilde ska erbjudas och vilka krav på motprestationer som ställs för beviljande av ekonomiskt bistånd. Socialförvaltningen har en dokumenterad vägledning om arbetsplaner som stöd till socialsekreterare när de ska upprätta en arbetsplan. Vid intervju med socialsekreterare framgår att de upplever att de styrdokument och vägledande dokument som finns är tillräckliga för att de ska kunna utföra sitt arbete. För att följa upp att alla klienter har en arbetsplan genomförs egenkontroller på alla enheter på ett slumpvist urval om fyra ärenden varje kvartal. Som stöd i egenkontrollen finns en checklista. Egenkontrollerna genomförs och dokumenteras inom ramen för förvaltningens ledningssystem i enlighet med SOSFS 2011:9. Vid intervju framgår att egenkontrollerna ska vara kopplade till nämndens internkontrollplan. Socialnämndens internkontrollplan för år 2023 innehåller inte något kontrollmoment kopplat till ovan. Vid sakgranskning framgår att i nämndens risk- och väsentlighetsanalys var egenkontroller ett riskmoment men bedömningen gjordes att det var en risk som kunde accepteras och därmed togs inte risken med i nämndens internkontrollplan för år 2023. I nämndens internkontrollplan för år 2022 ingick kontrollmoment avseende handläggning och uppföljning av ekonomiskt bistånd.

I Socialstyrelsens öppna jämförelser 2023 har Järfälla kommun svarat "ja" på att de använder standardiserade bedömningsmetoden FIA³, vilket även bekräftas vid intervjuer. Järfälla kommun har även svarat "ja" på att det upprättas en plan mot självförsörjning med den enskilde inom tre månader för alla. I öppna jämförelser 2023 har Järfälla kommun svarat "ja" på att plan mot självförsörjning har upprättats med den enskilde inom tre månader. Däremot har Järfälla kommun svarat "delvis" på att individuella möten för utredning och planering genomförs.

Försörjningsstöd och Arbetsmarknadsenheten har en gemensam rutin, reviderad 2022-10-01, som beskriver arbetssättet och ansvarsfördelning för när en klient ska remitteras från försörjningsstöd till Arbetsmarknadsenheten samt hur insatsen ska följas upp. Arbetsmarknadsenheten har även dokumentet *Rutiner vid remittering och uppföljning* som beskriver tillvägagångssätt för hur de ska arbeta med deltagare som remitteras från socialförvaltningen. I rutinen framgår att inkommen remiss tilldelas en arbetsmarknadskonsulent som sedan bokar trepartsmöte med remitterande socialsekreterare och deltagare. Under trepartsmötet skapas en gemensam planering

³ FIA – förutsättningar inför arbete är en standardiserad bedömningsmetod som har utvecklats av Socialstyrelsen och som är avsedd att användas i förändringsarbete med biståndsmottagare av ekonomiskt bistånd.

och relevant aktivitet/insats bestäms i samsyn. Vid intervjuer har det framgått att det inte upplevs vara kötider till att påbörja en arbetsmarknadsinsats.

I Socialstyrelsens öppna jämförelser 2023 har Järfälla kommun svarat "ja" på att de erbjuder minst en kommunal arbetsmarknadsinsats inom en månad till alla personer 18-24 år samt till alla personer över 24 år.

Arbetsmarknadsenheten har insatsen Jobbsökarprogrammet som är en tidig insats som pågår under åtta veckor med två timmars aktivitet per dag. Denna insats är riktad till nya deltagare som remitterats från ekonomiskt bistånd. I Jobbsökarprogrammet genomför coacherna kartläggningar och de erbjuder bland annat deltagarna hjälp med att skriva CV och personligt brev. Coacherna arbetar utifrån NÖHRA-modellen⁴. Om det efter Jobbsökarprogrammet finns behov av ytterligare insatser för att deltagaren ska nå självförsörjning så skriver socialsekreteraren en remiss för att ärendet ska överföras av arbetsmarknadskonsulent. I samband med det genomförs ett trepartsmöte. Insatser som erbjuds deltagaren är arbetsträning eller praktik, både internt inom kommunen samt på externa företag. Vid intervjuer framgår att det upplevs finnas tillräckliga insatser för de personer som står närmare arbetsmarknaden men att det finns behov av ytterligare insatser för personer med långvarigt ekonomiskt bistånd. Vidare framgår från intervjuer att kompetensförvaltningen budgeterat för att anställa en arbetsterapeut som bland annat skulle utföra arbetsförmågebedömningar men tjänsten är vakant utifrån att det har varit svårt att tillsätta tjänsten. I utvecklingsarbetet som pågår mellan socialförvaltningen och kompetensförvaltningen har följande fyra prioriterade grupper identifierats: hushållen med huvudsakligen sociala skäl som orsakskod, hushållen med huvudsakligen sjukskrivning som orsakskod, barnhushåll samt hushåll som vid något tillfälle de senaste åren tagit del av insatsen praktik. Vid tid för granskningen pågick ett arbete med att identifiera insatser för målgruppen barnhushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd.

Coacher och arbetsmarknadskonsulter dokumenterar kartläggningar, handlingsplaner och uppföljningar i verksamhetssystemet. Socialsekreterare har läsbehörighet i verksamhetssystemet, som är samma som socialsekreterare använder fast en annan modul.

Vid intervju med arbetsmarknadskonsult och coach på Arbetsmarknadsenheten framgår att nuvarande arbetssätt beskrivs vara väl etablerat hos medarbetarna. Däremot uppges att det till viss del saknas rutiner och andra stödjande dokument såsom processkartor, vilket har efterfrågats av medarbetarna. Vid intervjuer framgår att det inte finns dokumenterat vilka målgrupper som Arbetsmarknadsenheten arbetar med samt vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att en klient ska kunna remitteras till Arbetsmarknadsenheten.

Ärendedragningar och ärendegenomgångar genomförs regelbundet både inom de två enheterna inom försörjningsstöd samt på Arbetsmarknadsenheten. Inom de två

⁴ NÖHRA är en coachningsmodell som utgår ifrån nuläge, önskat läge, hinder, resurser och aktiviteter.

enheterna inom försörjningsstöd sker ärendredragningar en gång per vecka och ärendegenomgång med gruppleddare en gång per termin.

Bedömning

Säkerställer nämnden att det finns rutiner för planering avseende vägen till självförsörjning?

Delvis.

Bedömningen baseras på att det finns dokumenterade riktlinjer som stöd för socialsekreterarnas handläggning av ekonomiskt bistånd avseende vägen till självförsörjning.

Vidare baseras bedömningen på att det finns dokumenterade rutiner för när en klient ska remitteras till Arbetsmarknadsenheten som beskriver hur planeringen ska genomföras samt vem som är ansvarig. Däremot saknas det dokumenterade kriterier för vilka målgrupper som Arbetsmarknadsenheten arbetar och det saknas även vissa rutiner för Arbetsmarknadsenhetens arbetssätt.

Vidare baseras bedömningen på att det saknas insatser för personer med långvarigt ekonomiskt bistånd. Vi ser positivt på det pågående utvecklingsarbetet förvaltningarna emellan där de har identifierat fyra prioriterade grupper som förvaltningarna ska arbeta vidare med.

Socialnämnden har ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med SOSFS 2011:9. Det pågår ett arbete med att implementera samtliga av förvaltningens verksamhetsområden i ledningssystemet.

Fungerande samverkansstruktur och en tydlig ansvarsfördelning

Revisionsfråga 2: Säkerställer nämnden att det finns fungerande samverkansstrukturer för arbetsmarknadsinsatser, inklusive en tydlig ansvarsfördelning?

Nämnden kan, enligt 4 kap 4 § SoL, begära att den som får försörjningsstöd under viss tid ska delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Den kompetenshöjande verksamheten ska utveckla den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv. Verksamheten ska stärka den enskildes möjligheter att komma in på arbetsmarknaden eller, där så är lämpligt, på en fortsatt utbildning. Den ska utformas med skälig hänsyn till den enskildes individuella önskemål och förutsättningar.

lakttagelser

Intern samverkan

I Järfälla kommuns mål och budget 2021-2023 var ett fokusområde att stärka arbetslinjen, eftersom allt för många medborgare befann sig i ett utanförskap och att utanförskapet måste brytas. I slutet av 2020 upprättades en arbetsgrupp, som bestod av medarbetare från kompetensförvaltningen, socialförvaltningen samt kommunstyrelseförvaltningen. Socialförvaltningen identifierade 160 individer med

försörjningsstöd som bedöms kunna börja arbeta. Under 2022 fattades en överenskommelse mellan de tre förvaltningarna om projekt *Jobb Järfälla 2022*.

Kommunfullmäktige har i november 2021 gett kommundirektör i uppdrag att samordna och utveckla arbetsmarknadsinsatserna mellan kompetensförvaltningen och socialförvaltningen. Utifrån detta pågår ett utvecklingsarbete mellan förvaltningarna. Sedan årsskiftet 2023 har medel för kommunala arbetsmarknadsinsatser överförts från kommunstyrelsen till kompetensnämnden. Enligt intervjupersoner har den förändringen medfört att kompetensförvaltningen har större möjligheter till att arbeta med samverkan och att utveckla arbetsmarknadsinsatserna för att bättre motsvara de olika målgruppernas behov.

Det finns en dokumenterad samverkansstruktur mellan kompetensförvaltningen och försörjningsstöd där det framgår hur samverkan ska gå till samt med vilket intervall. Exempelvis ska samverkan ske en gång per månad mellan socialsekreterare och arbetsmarknadskonsulenter kring gemensamma ärenden som remitterats från socialförvaltningen till Arbetsmarknadsenheten. Samverkan sker även månadsvis mellan gruppleddare inom försörjningsstöd/uppföljning och gruppleddare inom Arbetsmarknadsenheten kring gemensamma ärenden där det finns ett behov av att lyfta ärenden på gruppleddarnivå. Vid de tillfällena säkerställs även att den information som ges inom respektive organisation är samstämmig. Vidare finns ett dokument som beskriver uppdrag och dagordning för samverkansmöten mellan Försörjningsstöd Nybesök och etablering, uppföljning och arbetsmarknadsenheten. Vid intervju framgår att samverkan upplevs fungera bra mellan försörjningsstöd och Arbetsmarknadsenheten.

Extern samverkan

Järfälla kommun har sedan 2022 en överenskommelse om samverkan med Arbetsförmedlingen för att påskynda individens etablering i arbetslivet och förbättra kompetensförsörjningen. Den strategiska samverkan leds av en styrgrupp bestående av enhetschef för Arbetsförmedlingen, områdeschef socialförvaltningen, rektor kommunal vuxenutbildning och enhetschef arbetsmarknadsenheten. Det finns även en operativ arbetsgrupp. Styrgruppen och den operativa samverkansgruppen träffas fyra gånger per år eller oftare om behov finns. Både vid intervju med socialsekreterare och vid intervju med coach och arbetsmarknadskonsult framgår att samverkan kan bli bättre med Arbetsförmedlingen och att den påverkats utifrån Arbetsförmedlingens förändrade uppdrag.

Järfälla kommun ingår sedan januari 2023 i Samordningsförbundet Samsund som ägs och styrs av Järfälla kommun, Sundbybergs stad, Upplands-Bro kommun, Region Stockholm samt Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Genom samordningsförbundet erbjuds myndighetsgemensamma team i alla tre kommuner som ingår i Samordningsförbundet Samsund, där aktörer från alla samarbetsparter ingår. Myndighetsgemensamma teamen finns till för den som är mellan 16-66 år och behöver samordnat stöd för att närma sig arbete eller studier.

Via Samordningsförbundet Samsund bedrivs även delprojekt Lumena som är till för personer som står längst ifrån arbetsmarknaden. I Järfälla kommun finns SE-handledare som är utbildade i olika metoder inom området.

Bedömning

Säkerställer nämnden att det finns fungerande samverkansstrukturer för arbetsmarknadsinsatser, inklusive en tydlig ansvarsfördelning?

Ja.

Bedömningen baseras på att det finns dokumenterade rutiner för samverkan internt mellan kompetensförvaltningen och socialförvaltningen. Det finns även etablerade samverkansstrukturer med Arbetsförmedlingen och från årsskiftet finns även samverkan med andra aktörer genom Samordningsförbundet Samsund. Vidare baseras bedömningen på att det pågående utvecklingsarbetet mellan förvaltningarna bidrar till ökad samverkan, vilket även påverkas positivt av den omfördelning av budgetmedel som genomförts mellan kommunstyrelsen och kompetensnämnden.

Uppföljning på individnivå

Revisionsfråga 3: Säkerställer nämnden att det finns former för uppföljning av arbetsmarknadsinsatser på individnivå?

I detta kapitel belyser vi frågan om huruvida det finns en tydlig och systematiserad uppföljning på individnivå avseende de arbetsmarknadsinsatser som ges.

Som tidigare nämnts kan nämnden begära att den enskilde deltar i praktik eller kompetenshöjande insatser för att närma sig egen försörjning. Socialnämnden har, enligt 4 kap. 5 § socialtjänstlagen rätt att avslå eller nedsätta ansökan om försörjningsstöd om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta eller uteblir från den kompetenshöjande verksamhet den anvisats till.

Mot bakgrund av bland annat ovanstående är det av vikt att följa upp de insatser som ges, för att en bedömning av rätten till bistånd ska kunna göras. I Socialstyrelsens handbok för ekonomiskt bistånd framgår att den dokumenterade planeringen kan utgöra utgångspunkt för uppföljning och utvärdering av om insatserna gett avsett resultat och om målet för den enskilde har uppfyllts. Socialstyrelsen framhåller att man i planen kan ange hur uppföljningen ska gå till och vem som ska följa upp vad och när.

I Socialstyrelsens handbok framgår vidare att uppföljningen av aktiviteter som är kopplade till rätten till bistånd ofta är av kvantitativ karaktär, med fokus på om personen har deltagit i insatsen i tillräckligt hög grad eller exempelvis sökt ett visst antal arbeten. Socialstyrelsen menar att socialtjänsten utöver detta även behöver följa upp om insatsen varit till avsedd hjälp för den enskilde. Att ta reda på hur personen själv upplever insatsen är en viktig del i den kvalitativa uppföljningen.

lakttagelser

I *Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd i Järfälla kommun* framgår att alla insatser ska följas upp och utvärderas regelbundet och socialsekreterare ansvarar för att

det genomförs. Vidare framgår att arbetsplanen och insatsernas resultat ska följas upp och utvärderas regelbundet. Grundregeln är att uppföljning av den arbetsplanen ska genomföras var tredje månad. När uppföljning ska genomföras ska framgå av arbetsplanen. Vid intervju med socialsekreterare framgår att de har kontakt med klienten månadsvis i samband med återansökan för ekonomiskt bistånd. Som nämnts i tidigare avsnitt följer enhetschefer upp slumpvist utvalda ärenden kvartalsvis för att se att arbetsplaner är upprättade. Gruppledare genomför även egenkontroller på handläggarnas ärende två gånger per år, där fem ärenden per handläggare granskas. Enhetschef tar fram en sammanfattning över genomförda egenkontroller på enhetsnivå och föreslår vid behov insatser på enhetsnivå. Gruppledarna återkopplar resultat på enskild handläggarnivå. I verksamhetssystemet går det inte att få uppgift om vilka som har en upprättad arbetsplan eller inte. Verksamheten genomför därför ett antal egenkontroller som ovan beskrivits.

I Socialstyrelsens öppna jämförelser för ekonomiskt bistånd 2023 har Järfälla kommun svarat "delvis" på att planer mot självförsörjning har följts upp minst var tredje månad för alla.

Som beskrivits i tidigare avsnitt har Arbetsmarknadsenheten dokumentet *Rutiner vid remittering och uppföljning*. I rutinen framgår att uppföljning av deltagarnas aktivitet/insats genomförs regelbundet, utifrån behovet av uppföljning och att det dokumenteras i Lifecare. Vidare framgår att uppföljningsmöte med socialsekreterare genomförs om det finns behov av det eller om det ska ske större förändringar i deltagarens planering. I rutinen framgår att uppföljningar pågår regelbundet i olika former under hela arbetsmarknadsinsatsen på Arbetsmarknadsenheten. Hur dessa uppföljningar ska gå till framgår dock ej.

Det finns dokumenterade rutiner för hur ogiltig frånvaro ska påverka kommande utbetalning av försörjningsstöd. Vid intervju framgår att personal på Arbetsmarknadsenheten registrerar till viss del närvaro på alla deltagare oavsett vilken insats de tar del av. Närvaron registreras i Lifecare som sedan socialsekreterare tar del av. Vid intervju med socialsekreterare framgår att rutinerna efterföljs.

Bedömning

Säkerställer nämnden att det finns former för uppföljning av arbetsmarknadsinsatser på individnivå?

Ja.

Bedömningen baseras på att det finns dokumenterade riktlinjer och rutiner som fastställer hur ofta individuell uppföljning ska genomföras.

Vidare baseras bedömningen på att närvaron registreras samt delges till socialsekreterare. Det finns dokumenterade rutiner för hur ogiltig frånvaro påverkar utbetalning av försörjningsstöd.

Uppföljning på aggregerad nivå

Revisionsfråga 4: Säkerställer nämnden en tillfredsställande uppföljning och återrapportering av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna och dess resultat på en aggregerad nivå?

Utöver uppföljningen på individnivå betonar Socialstyrelsen i handboken för ekonomiskt bistånd även uppföljningen på verksamhetsnivå, i syfte att utveckla och säkra verksamhetens kvalitet.

I 6 kap. 6 § kommunallagen regleras nämndernas ansvar för att se till så att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. En viktig del i detta är att säkerställa att tillräcklig uppföljning och återrapportering sker från de olika verksamhetsområdena som nämnden ansvarar för. I detta kapitel belyser vi nämndens arbete med uppföljning av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna på en aggregerad nivå.

lakttagelser

Statistik från kommun- och regiondatabasen Kolada visar att andel ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd har minskat jämfört med föregående år, där andelen år 2021 låg på 86 % och år 2022 låg andelen på 72 %.

Kompetensnämnden

I kompetensnämndens verksamhetsplan 2023 framgår att nämnden arbetar utifrån kommunfullmäktiges fastställda inriktningsmål varav ett av dem är "Järfälla ska förbättra individens möjligheter till egen försörjning" där nämnden formulerat målet "Andelen deltagare som vid avslutad arbetsmarknadsinsats börjat arbeta eller studera, av de som vid remitteringen bedömts vara redo för anställning, ska öka". Målet mäts med följande indikator: "Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, andel deltagare som börjat arbeta/studera av de som vid remittering bedömts vara redo för anställning". Det saknas målvärde för indikatorn. Orsaken till att det saknas ett målvärde uppges bero på att det inte finns något målvärde år 2023 är det första året som detta mått sammanställts. Det finns därav inget tidigare värde att förhålla sig till ännu.

För granskningen har vi även kontrollerat nämndens internkontrollplan för 2023 och vi kan konstatera att internkontrollplanen innehåller inte något kontrollmoment som avser granskningsområdet. I internkontrollplan för år 2022 fanns kontrollmomentet "Ändamålsenligt uppdrag för arbetsmarknadsenheten i enlighet med gällande mål, krav och riktlinjer". Uppföljning av internkontrollplan år 2022 visar att åtgärder har vidtagits för att verksamheten bedrivs ändamålsenligt, med effekter för verksamhetens mål.

Kompetensnämndens uppföljning och återrapportering

I nämndens delårsrapport per augusti 2023 samt i nämndens delårsrapport per april 2023 lämnas ingen bedömning på prognos för måluppfyllelse för nämndens mål "Andelen deltagare som vid avslutad arbetsmarknadsinsats börjat arbeta eller studera,

av de som vid remitteringen bedömts vara redo för anställning, ska öka”. Det framgår att målet följs i nämndens verksamhetsberättelse. Som en bilaga till delårsrapporterna finns verksamhetens bilagor. I verksamhetens bilagor redovisas Arbetsmarknadsenhetens arbete, där viktiga händelser beskrivs vara samarbete med socialförvaltningen och samarbete med arbetsförmedlingen.

I nämndens verksamhetsberättelse för år 2022 framgår att som en följd av kommunrevisionens granskning av ledning och styrning av arbetsmarknadsinsatser år 2021, pågår ett omfattande arbete för att främja samverkan mellan kommunens förvaltningar i frågor rörande arbetsmarknad och vuxenutbildning. Arbetet omfattar EVA-projektet som introducerar en ny metod för uppföljning av målgruppen genom att skapa en samlad bild över kostnader och flöden av deltagare i insatser avseende ekonomiskt bistånd, vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser. Kompetensförvaltningen utforskar möjligheterna för att implementera delar av metoden i den återkommande uppföljningen i syfte att förbättra beslutsunderlagen, för samverkan mellan kompetensförvaltningen och socialförvaltningen såväl som för nämndens styrning av verksamheten. Vidare framgår att samverkan mellan kompetensförvaltningen och socialförvaltningen ses över, i syfte att nå en tydlig överenskommelse om ansvarsfördelning och struktur. Vidare framgår att kommunens anslutning till samordningsförbundet Samsund tillgängliggör resurser såväl som samverkan med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan avseende rehabilitering av sjukskrivna arbetslösa.

För år 2022 hade kompetensnämnden inget nämndsmål som rör granskningsområdet. Under avsnitt kvalitet och utveckling redovisas nyckeltal för nämndens ansvarsområden. Nyckeltal avseende nämndens ansvarsområde som arbetslöshetsnämnd redovisas, bland annat resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, andel deltagare som börjat arbeta/studera. Det redovisas dock inte resultat för år 2022. Anledningen till detta uppges till att resultatet för 2022 inte redovisas i verksamhetsberättelsen är att de publicerades i Kolada efter verksamhetsberättelsen. Nämnden har även tagit del av verksamheternas verksamhetsberättelse som en bilaga till nämndens verksamhetsberättelse. I avsnittet avseende arbetsmarknadsenheten redovisas statistik för antal remisser från Arbetsförmedlingen respektive socialförvaltningen. Vi noterar att antal remisser från socialförvaltningen har minskat år 2022 (315 st) jämfört med de tre föregående åren (2021: 431 st, 2020: 619 st, 2019: 531 st). Statistik redovisas även för deltagare som har avslutats i arbetsmarknadsinsatser. Andel deltagare som avslutats på grund av arbete har ökat procentuellt år 2022 (29,3 %) jämfört med de tre föregående åren (2021: 13 %, 2020: 22,9 %, 2019: 23,2 %). Det har skett en viss minskning i antal deltagare som börjat studera år 2022 (2,5 %) jämfört med de tre föregående åren (2021: 3,4 %, 2020: 4,6 %, 2019: 3,4 %).

Genom protokollsgranskning av nämndens protokoll för perioden september 2022 till september 2023 framgår följande avseende granskningsområdet:

Vid varje sammanträde finns den stående punkten utbildnings- och arbetsmarknadsdirektörens rapport. Av protokoll framgår däremot inte vilken information som har delgetts nämnden.

Nämnden har i september 2023 tagit del av det pågående utvecklingsarbetet med att samordna och utveckla arbetsmarknadsinsatser mellan kompetensförvaltningen och socialförvaltningen. Nämnden tog del av en rapport som externt företag tagit fram på uppdrag av socialdirektör och utbildnings- och arbetsmarknadsdirektör. Syftet med uppdraget som de externa företaget genomfört var att bidra till att kommunen säkerställer en flexibel verksamhet som stödjer enskilda medborgare till att klara sin egenförsörjning via såväl individ-som gruppbaseade metoder och insatser. Nämnden tog även del av en omvärldsbevakning som de externa företaget genomfört. I omvärldsbevakningen framgår hur andra kommuner stödjer motsvarande målgrupper samt om det finns evidens kring metoder, insatser, organisationsform eller annat som visat sig vara framgångsrikt för att öka förutsättningarna för självförsörjning i aktuella målgrupper. Nämnden har även tagit del av det pågående utvecklingsarbetet i december 2022.

Socialnämnden

I socialnämndens verksamhetsplan 2023 framgår att nämnden befarar att den ekonomiska utvecklingen sannolikt kommer öka arbetslösheten vilket riskerar att resultera i fler hushåll i behov av ekonomiskt bistånd. Vidare framgår att utvecklingsarbetet tillsammans med kompetensförvaltningen i syfte att fler personer med ekonomiskt bistånd ska komma ut i arbete eller annan försörjning förväntas förbättra samverkan och möjligheten för enskilda att få rätt stöd i rätt tid för att nå självförsörjning.

Socialnämnden arbetar utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål i kommunen. Ett av målen är "Järfälla ska förbättra individers möjligheter till egen försörjning" där nämnden har formulerat två nämndmål varav ett av dem berör granskningsområdet "Insatser till enskilda i behov av ekonomiskt bistånd leder i ökad utsträckning till egen försörjning".

Nämndmålet mäts med följande tre indikatorer:

Målandikator	År 2021	År 2022	Mål 2023
Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%)	86,00%	72,00%	80,00%
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	37,68%	-	36,00%
Andel hushåll som avslutas med orsak arbete eller studier	35,00%	30,50%	33,00%

För granskningen har vi även kontrollerat nämndens internkontrollplan för 2023 och vi kan konstatera att internkontrollplanen innehåller inte något kontrollmoment som avser granskningsområdet. Som nämnts i tidigare avsnitt var kontrollmoment avseende handläggning och uppföljning av ekonomiskt bistånd en del av nämndens internkontrollplan för år 2022.

Socialnämndens uppföljning och återrapportering

I nämndens delårsrapport per augusti 2023 redovisas ingen bedömning för nämndsmålet "Järfälla ska förbättra individers möjlighet till egen försörjning". Av kommentar kopplat till målet framgår att två av tre indikatorer ska vara uppfyllda för att nå nämndmålet. Två indikatorer grundar sig på resultat som inte finns tillgängligt vid upprättande av delårsrapport. Indikatorn "Andel hushåll som avslutats med orsak arbete eller studier" uppgår per augusti till 36,2 %, vilket är högre än målvärdet för 2023 (33,0 %). Vidare framgår att bedömning görs att utifrån det arbete som genomförs är förutsättningarna att nå måluppfyllelse goda. I delårsrapport per augusti redovisas hur utvecklingsarbetet mellan socialförvaltningen och kompetensförvaltningen avseende bland annat utveckling av arbetsmarknadsinsatser fortlöper. En organisation är skapad för att utveckla processer, samarbete och arbetssätt. Vidare framgår att arbetet i samordningsförbundet Samsund har kommit igång och ett projekt som syftar till att de som står allra längst ifrån arbetsmarknaden ska få extra stöd har inletts. Även i nämndens delårsrapport per april redovisas hur utvecklingsarbetet fortlöper.

I socialnämndens verksamhetsberättelse för 2022 framgår att i syfte att utveckla arbetet med att förbättra enskildas möjlighet till egen försörjning har socialnämnden under året utvecklat samverkan med kompetensförvaltningens arbetsmarknadsenhet deltagit i framtagande av huvudöverenskommelse med Arbetsförmedlingen samt ansvarat för ansökningsprocessen för att Järfälla ska bli medlem i samordningsförbundet Samsund. Medlemskapet förväntas leda till förbättrad samverkan med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och regionen avseende insatser till enskilda som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser i syfte att nå självförsörjning.

Av verksamhetsberättelsen framgår måluppfyllelse för nämndens mål varav ett av dem var "God välfärd" som bedöms uppfyllt. En av indikatorerna som används för att mäta måluppfyllelse är "Andelen ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd" vilket hamnade på 72 %, vilket är en minskning i jämförelse med 2021. Genom projektet Jobb Järfälla erbjöds 160 personer en sex månaders anställning där de flesta blev anställda våren 2021. 50 % av personerna blev efter anställningens avslut återaktualiserade och har ansökt om kompletterande försörjningsstöd för att ersättningen från a-kassan varit för låg.

Genom protokollsgranskning av nämndens protokoll för perioden september 2022 till september 2023 framgår följande avseende granskningsområdet:

Vid varje sammanträde har förvaltningen en stående informationspunkt. Vi kan inte se att nämnden fått information om arbetet med att få individer som uppstår ekonomiskt bistånd till egenförsörjning vid något av informationstillfällena. Nämnden har vid tre

tillfällen (september 2023, maj 2023 och december 2022) tagit del av det pågående utvecklingsarbetet med att samordna och utveckla arbetsmarknadsinsatser mellan kompetensförvaltningen och socialförvaltningen. I september tog nämnden del av en rapport som företaget Ensolution tagit fram på uppdrag av socialdirektör och utbildnings- och arbetsmarknadsdirektör. Uppdraget beskrivs tidigare i avsnittet.

Bedömning

Säkerställer nämnden en tillfredsställande uppföljning och återrapportering av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna och dess resultat på en aggregerad nivå?

Delvis.

Bedömningen baseras på att båda nämnderna har mål som berör granskningsområdet och därmed får nämnderna uppföljning av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna och dess resultat genom ordinarie styprocess. Vi noterar dock att båda nämnderna inte kan följa upp respektive nämndsmål som berör området i samband med delårsrapport för att resultat för indikatorer saknas. Det kan bidra till att nämnderna inte har möjlighet att vidta åtgärder vid bristande måluppfyllelse.

Varken socialnämnden eller kompetensnämnden har kontrollmoment avseende kontroll och uppföljning av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna i deras internkontrollplaner för år 2023. Socialnämnden hade kontrollmoment som avser handläggning och uppföljning av ekonomiskt bistånd i internkontrollplan 2022 och kompetensnämnden hade kontrollmoment som avser Arbetsmarknadsenhetens uppdrag i internkontrollplan 2022.

Vidare baseras bedömningen på att båda nämnderna har vid flertal tillfällen tagit del av information om det pågående utvecklingsarbetet med att samordna och utveckla arbetsmarknadsinsatserna mellan kompetensförvaltningen och socialförvaltningen.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Järfälla kommun genomfört en granskning av kommunens arbete med att få individer som uppstår ekonomiskt bistånd till arbetsmarknadsinsatser. Granskningens syfte har varit att bedöma om kompetensnämnden samt socialnämnden säkerställer en ändamålsenlig process som leder till att individer som uppstår ekonomiskt bistånd får tillgång till arbetsmarknadsinsatser som kan leda till egen försörjning.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kompetensnämnden samt socialnämnden **inte helt** säkerställer en ändamålsenlig process som leder till att individer som uppstår ekonomiskt bistånd får tillgång till arbetsmarknadsinsatser som kan leda till egen försörjning.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi kompetensnämnden och socialnämnden att:

- säkerställa att kriterier för deltagande i kommunala arbetsmarknadsinsatser fastställs och dokumenteras.
- möjliggöra uppföljning av mål som berör granskningsområdet i delårsrapport

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Säkerställer nämnden att det finns rutiner rörande tillgång till arbetsmarknadsinsatser?	<p>Delvis</p> <p>Bedömningen baseras på att det finns dokumenterade riktlinjer som stöd för socialsekreterarnas handläggning av ekonomiskt bistånd avseende vägen till självförsörjning. Vidare baseras bedömningen på att det finns dokumenterade rutiner för när en klient ska remitteras till Arbetsmarknadsenheten som beskriver hur planeringen ska genomföras samt vem som är ansvarig. Däremot saknas det dokumenterade kriterier för vilka målgrupper som Arbetsmarknadsenheten arbetar och det saknas även vissa rutiner för Arbetsmarknadsenhetens arbetssätt. Vidare baseras bedömningen på att det saknas insatser för personer med långvarigt ekonomiskt bistånd. Vi ser positivt på det pågående utvecklingsarbetet förvaltningarna emellan där de har identifierat fyra prioriterade grupper som förvaltningarna ska arbeta vidare med. Socialnämnden har ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med SOSFS 2011:9. Det pågår ett arbete med att implementera förvaltningens samtliga verksamhetsområden i ledningssystemet.</p>	
2. Säkerställer nämnden att det finns etablerade samverkansstrukturer för arbetsmarknadsinsatser, inklusive en tydlig	<p>Ja</p> <p>Bedömningen baseras på att det finns dokumenterade rutiner för samverkan internt mellan</p>	

ansvarsfördelning?

kompetensförvaltningen och socialförvaltningen. Det finns även etablerade samverkansstrukturer med Arbetsförmedlingen och från årsskiftet finns även samverkan med andra aktörer genom Samordningsförbundet Samsund. Vidare baseras bedömningen på att det pågående utvecklingsarbetet mellan förvaltningarna bidrar till ökad samverkan, vilket även påverkas positivt av den omfördelning av budgetmedel som genomförts mellan kommunstyrelsen och kompetensnämnden.

3. Säkerställer nämnden att det finns former för uppföljning av arbetsmarknadsinsatser på individnivå?

Ja
Bedömningen baseras på att det finns dokumenterade riktlinjer och rutiner som fastställer hur ofta individuell uppföljning ska genomföras.

Vidare baseras bedömningen på att närvaron registreras samt delges till socialsekreterare. Det finns dokumenterade rutiner för hur ogiltig frånvaro påverkar utbetalning av försörjningsstöd.

4. Säkerställer nämnden en tillfredsställande uppföljning och återrapportering av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna och dess resultat på en aggregerad nivå?

Delvis
Bedömningen baseras på att båda nämnderna har mål som berör granskningsområdet och därmed får nämnderna uppföljning av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna och dess resultat genom ordinarie styrprocess. Vi noterar dock att båda nämnderna inte kan följa upp respektive nämndsmål som berör området i samband med delårsrapport för att resultat för indikatorer saknas. Det kan bidra till att nämnderna inte har möjlighet

att vidta åtgärder vid bristande måluppfyllelse.

Varken socialnämnden eller kompetensnämnden har kontrollmoment avseende kontroll och uppföljning av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna i deras internkontrollplaner för år 2023. Socialnämnden hade kontrollmoment som avser handläggning och uppföljning av ekonomiskt bistånd i internkontrollplan 2022 och kompetensnämnden hade kontrollmoment som avser Arbetsmarknadsenhetens uppdrag i internkontrollplan 2022.

Vidare baseras bedömningen på att båda nämnderna har vid flertal tillfällen tagit del av information om det pågående utvecklingsarbetet med att samordna och utveckla arbetsmarknadsinsatserna mellan kompetensförvaltningen och socialförvaltningen.

2023-11-21

Kristian Damlin

Uppdragsledare

Malou Olsson

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Järfälla kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2023-04-09. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.